

MEK Kiinnekohtia

Projektipäällikkö Anne Aaltio 13.10.2021 Vanhusneuvostossa

Hyvän tekeminen lisääntyy Vantaalla

MEK Kiinnekohtia - Vantaan vanhushpalvelujen etsivän työn projekti

2018-2019

Tehtiin selvitys ”Yksinäiset vanhukset Vantaalla”. Lisäksi ikääntyneiden asiakasohjaus toi esiin palvelukatveja mm. mielenterveyden ja päihdeongelmien asiakkaila. Todettiin kiistattomasti tarve etsivän työn projektille

1.4.2020-28.2.2021

Diakonissalaitoksen SenioriVamos ja Vantaan Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma (MEK) ohjaavat suunnittelua ja toimintaa. Diakonissalaitos valmentaa ja ohjaa projektitiimin työtä.

1.4.2020-31.10.2021

Projektitiimin työntekijät (5) toimivat Kotona asumisen tuen vastuuyksikössä, heistä neljä on Vantaan palkkalistoilla ja yksi puoli vuotta Diakonissalaitoksen palkkaamana.

**MEK Kiinnekohtia 1.4.2020-
31.10.2021**

Olemassa
olevat
palvelut eivät
aina riitä

Ihmisen omaan
ympäristöön
ja arkeen
astuminen

Yksilötyö
lähipalvelujen kanssa
painopisteenä
mielenterveys ja
päihde ongelmista
kärsivät,
murrosvaiheessa
elävät

Yhteisötyö
senioreiden
kolmessa
vuokratalossa
alueen
monisektorisen
verkoston kanssa

**Ytimessä yksinäisen
ikäihmisen
tavoittaminen etsivän
työn asenteella**

Monisektorisen
hyvinvointiverkosto
"HYTE työ"

Toimintatapojen
ja palvelujen
kehittäminen;
ennakoivien ja
kevyiden palvelujen
ensisijaisuus

Yhdessä
pystymme
parempaan

Ratkaisuja
hoivaköyhyyteen
ja palvelujen
katveisiin

MEK Kiinnekohtia projektitiimi

Anne Aaltio

Katja Torkkel-
Immonen

Karoliina
Vesilahti

Johanna
Lehti-salo

Dagne
Rannamäe

Mirva Pajanne

Dagne oli projektissa
helmikuun 2021 loppuun

Mirva oli mukana 1.2.-
31.8.21

Mihin halusimme vaikuttaa?

Sä pärjät!

Erityistä tukea tarvitsevan henkilön hyvinvointi kohenee

- Vierellä kulkemisen jaksot: Voimaantumispolku
- Yhteistyö lähipalvelujen kanssa
- Yhteisötyö vuokrataloissa

Näe hänet!

Suhtautumistapa erilaisuuteen tulee ratkaisukeskeisemmäksi

- Yhteiset keskustelut
- Uutiskirjeet
- Face
- Podcastit
- Vahvan ohjausryhmät
- Vanhusneuvosto
- Kaksi koko verkoston seminaaria
- Gerometron verkoston väylät

Teemme sen yhdessä!

Verkoston yhteistyö tiivistyy ja palvelut kehittyvät

- Hyvinvointivaikutusten sitominen talousvaikutusten arviointiin
- Kehittämisavaukset, joita työstettiin verkostoissa

Podcast viisi jaksoa

Spotifylinkki:

https://open.spotify.com/show/0dO1yJeadg7MYgX6LKynb2?si=bJzHI1POTbGXMBIR_oYlA&dl_branch=1

Mitä tarkoitetaan
voimauttavalla
työotteella?

Miten autetaan häntä,
jolla ei ole ketään?

Mikä yllätti etsivän
vanhustyön tekijöitä
eniten?

Luopumista vaan ei
luovuttamista!

Palveluja ei
suunnitella pelkästään
valtavirtaa varten!

Sä pärjää

Yksilöllinen vierellä kulkeminen

A diagram consisting of four concentric circles on the left side of the page. The outermost circle is dark blue, followed by a medium blue circle, then a light blue circle, and the innermost circle is white. The text boxes are aligned to the right of these circles.

Hän on 65 vuotta täyttänyt henkilö, joka haluaa aloittaa säännölliset tapaamiset projektityöntekijän kanssa. Tapaamisten sisältö suunnitellaan yhdessä. Vierellä kulkemisen jakso on 2-6 kuukautta ja sen aikana tapaamisia on säännöllisesti.

Hän tarvitsee jotain enemmän, kuin mitä olemassa olevat palvelut voivat tarjota. Hänellä on mielenterveyteen ja päihteiden käyttöön liittyviä ongelmia tai hän tarvitsee erityistä tukea meneillään olevassa elämän murrosvaiheessa.

Hän asuu Korso-Koivukylän, Hakunila-Länsimäen tai Martinlaakson alueella.

Hän jatkaa lähipalveluissa ts. projektiin osallistuminen ei korvaa hänen lähipalvelujaan.

Tavoiteltava suunta:

Oman arvon kokeminen vahvistuu

Toimijuus lisääntyy

Positiivisuus lisääntyy

Itsensä hoitaminen ja asioiden hoitaminen kohentuu

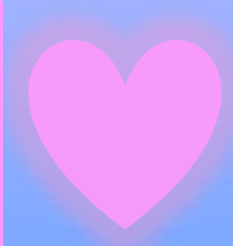
Tasapaino ja vakaus lisääntyy

Etsivä työ vahvistaa itsenäisyyttä ja osallisuutta

Luottamuksen rakentaminen: kuunteleminen, tunteiden vastaanottaminen ja arvostuksen osoittaminen,

Tuomitsemattomuus ja kumppanuus: tunnusteleva puhe, kuunteleva palaute, tuntemuskysymykset

Ratkaisukeskeinen ja myönteinen mahdollisuuksien etsiminen yhdessä

Vältettävä suunta:

Ihmisarvon mureneminen

Subjektina olemisen mureneminen

Lamaantuminen ja eristäytyminen

Itseään tuhoava elämäntapa

Voimauttava työtapana on prosessi

Tutustuminen

- Tunnusteleva puhe ja Kuunteleva palaute on keskustelua, jonka avulla ymmärrys hänen elämäntilanteeseen ja elämäntarinaansa alkaa syntyä
- Hänelle syntyy varmuus, että kohtaaminen on henkisesti turvallista, arvostavaa sekä osaavaa

Luottamus

- Edetään pintaa syvemmälle: syvän yksinäisyyden syntymisen juuret voivat olla lähellä tai kaukana ja sen seuraukset ovat monitasoisia
- Pyrkimyksenä on ymmärtää tämänhetkistä tilannetta ja miten on tultu tähän
- Tunnustelevan puheen ja kuuntelevan palautteen avulla etsitään vakautta ja vastausta: Mikä on kyllin hyvä tulevaisuus
- Henkilö rohkaistuu kertomaan mikä on hänen omannäköinen elämänsä

Uskallus ratkaista yhdessä

- Vierellä kulkemisen ytimessä on: voimakohtien näkeminen ja hyödyntäminen, ratkaisujen suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä niin että voimaantumisen lisääntyy

Yksilövaikutuksia

Näe hänet

Esimerkki

Rouva 11, 83 -vuotta, voimaantumispolku

Palvelut: geropsykiatria, depressoiohoidaja, ateriapalvelu (tauolle marraskuussa)

Aktiivisen työn kesto
25.8.2020- 28.2.2021

ASIAKKAAN LÄHTÖTILANNE

Omaishoito ja puolison tuki erityisasumisen yksikössä oli päättynyt ja sen jälkeen hän oli sairastunut masennukseen. Ruuan nielemisongelmien vuoksi hän on laihtunut.

→ YHTEYDENOTTO

Asiakasohjaus

→ YHTEINEN KESKUSTELU

MEK
Kiinnekohtia

ETSIVÄN TYÖN

PERUSTELU

NÄKÖALATTOMUUS,
RIIPPUVAISUUS
POIKAAN, UUSIEN
RUTIINIEN
SYNTYMINEN

TAPAAMISET

ENSİKÄYNTI, POIKA MUKANA
TAPAAMISET: KESKUSTELU JA
KÄVELYLLÄ ULKONA X 13
AKUUTTI TILANNE LÄÄKÄRIAJAN
VARAUS NETISSÄ X 1.
KANNATELUSOITOT 1+1
VAATEOSTOKSILLA 1+1+1
ASIOINTI X3 GEROPSYKIATRIAN
POLIKLINIKAN LOMAKKEISTON
TÄYTTÖ, TERVEYSASEMAN
TOIMIA JA MUISTILOMAKKEEN
TÄYTTÖ

MENETELMÄT TUTUSTUMINEN:

SAIRAUOKERTOMUKSESTA
ALKOI YHTEINEN
KESKUSTELU,
OMAISHOITOTILANTEEN
LÄPIKÄYNTI USEIN AIHEENA
LUOTTAMUS. YHTEISEN
HENGELLEN ARVOPOHJAN
LÖYTYMINEN,
LOMAKKEISTON TÄYTÖSSÄ
MENTII SYVÄLLE
MASENNUSSEN
KOKEMUKSEEN

KÄÄNNEKOHDAT

KISSOJEN KUVAT JA VOIMAA
TUOTTAVIA ASIOITA ESILLE
MARRASKUUN LOPUSSA

LAITTOI ATERIAPALVELUN
TAUOLLE, OSTAA
VALMISRUOKIA TAI VALMISTAA
RUUAN, MIETTII
LEMPIRUOKIAAN

JOULUKUUN ALUSSA ILOA,
SPONTAANIA KESKUSTELUA

JOULUKUUN ALUSSA MIETTII,
JOS POIKA EI TARVITSISI KÄYDÄ
JOKA PÄIVÄ

MUKAVIEN MUISTOJEN OSUUS
KASVAA

JOULUKUUN PUOLIVÄLISSÄ
KÄYNYT JALKAHOIDOSSA,
MIETTII KAMPAAJAN
VARAAMISTA.

TILANNE ENNEN

TUKEUTUMINEN POIKAAN
RUOKA EI MENE ALAS
JÄRKYTTYNYT, MITEN OLEN
TÄLLAISEKSI TULLUT

TILANNE NYT

POSITIIVISUUS LISÄÄNTYNYT

ITSENSÄ HOITAMINEN
LISÄÄNTYNYT

AKTIVOINUT KATKOLLA
OLLEITA YSTÄVYSSUHITEITA

POIKA SAA VAPAASTI
SUUNNITELLA ÄIDIN LUONA
KÄYNNIT

SELVIITYMINEN ILMAN
ATERIAPALVELUA JA
KULJETUSPALVELUA

ASIAKKAAN OMA
KOKEMUS: "Kyllä
minä nyt pärjään".

Esimerkki: Vaikeasti masentuneen tukeminen

Kuormittavan viisi vuotta kestäneen omaishoidon päätyttyä rouva sairastui vakavaan masennukseen. Hän ei pystynyt nielemään ruokaa ja menetti ruokahalunsa ja tukeutui poikaansa, joka stressaantui tilanteesta. Masennuslääkkeen seurantakäynnit toteutuivat geropsykiatrisella poliklinikalla. Asiakkaalla on ateriapalvelu ja suunnitteilla kuljetuspalvelun aloittaminen. Asiakasohjaus pyytää etsivän työn jaksoa, koska palveluohjauksella ei pystytä tukemaan asiakasta riittävästi. Puolen vuoden jaksolla etsivän työn käynnit viikoittain, puolitoista tuntia kerrallaan. Käyntien sisältönä keskustelu, kävelylenkit ulkona, asioinnit kaupassa, geropsykiatrisen lomakkeiston täytössä avustaminen, akuuttiin lääkkeisiin liittyvän tilanteessa avustaminen yhteyden saamisessa geropsykiatriselle poliklinikalle. Käyntien tavoitteena on luoda uudet elämänrutiinit ja etsiä yhteys omiin voimavaroihin ja ympäristön tarjoamiin tukimahdollisuuksiin. Asiakkaan jakso alkoi syyskuussa, joulukuussa asiakas pystyi ottamaan yhteyttä useisiin ystäviin, joihin yhteydenpito oli ollut tauolla 1½ vuoden ajan. Ateriapalvelu lopetettiin kaksi kuukautta ennen määräajan päättymistä. Kuljetuspalvelua ei aloitettu. Jakso päätetään, kun asiakkaan kanssa arvioitu, että hänellä on voimavaroja selviytyä itsenäisesti ja kontakteja sairastumista edeltäviin ystävyysuhteisiin on saatu aktivoitua.

Etsivän työn kustannus (panos) viiden kuukauden jakso	Ennallaan Geropsykiatrisen vastaanoton käynnit	Ateriapalvelun lopetus 1 vuoden ajan	Tilapäisen kotihoiton kahden kk jakso 2 tuntia/ viikko jakson välttämisen	Kotihoiton 20 tuntia/ kk aloituksen viivästäminen yhden vuoden ajan	Kuljetuspalvelun (SHL) aloituksen viivästys yhden vuoden ajalta	Yhden Peijas päivystyskäynnin välttämisen
929,50 €		yhden aterian hinta 9,08 asiakas maksaa	1641,6 €	21 888 €	2169,60 €	408 €

Yhteisötyön toimintatavat

Uutiskirje
kuukausittain
kaikille
asukkaille
ohjaa
itsenäisyyteen

Olohuoneen
kaikille avoin
ryhmätoiminta
viikoittain
hitsaa
asukkaita
yhteen

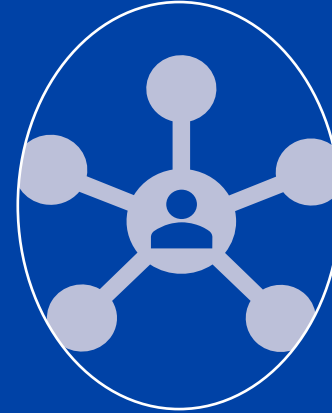
Ruokakassien
jakelu
viikoittain
helpottaa
köyhyyttä ja
antaa toivoa

Kunnioittava
tilanne-
kohtainen
ohjaus ja tuki
tukee arjessa
selviytymistä
ja kasvattaa
voimavaroja

Kaikkien
tavoittelemisen
kotiin vietävän
tarjottavan tai
jonkin kyselyn
muodossa 1-2 kk
välein antaa
tilannetietoa
elämänmenosta
talossa

Koordinointi
alueen
toimijoiden
järjestämästä
toiminnasta tuo
osallisuuden
mahdollisuuksia

Yhteisödynami-
ikkaan liittyvä
tuki ja ohjaus
lisää
osallisuutta ja
asumisen
mukavuutta

Asukkaat arvioivat yhteisötyötä näin

tulosten analysointi on kesken

Tärkeimmät yhteisötyön muodot:

- Ruokakassi
- Porinaryhmä
- Uutiskirje

Ruokakassissa

- Voisi olla enemmän sisältöä
- Voisi olla vähemmän kasvisruokia ja suklaata

Porinaryhmässä tärkeintä on

- Toisten tapaaminen
- Mahdollisuus kysyä projektityöntekijöiltä mieltä askarruttavista asioista

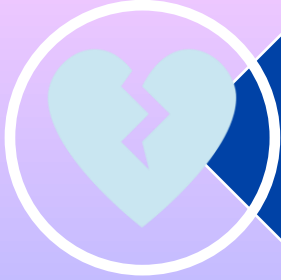
Uutiskirjeessä tärkeintä on

- Talon tapahtumista kertominen
- Sosiaali- ja terveyspalveluista kertominen
- VAV asioista kertominen
- Alueen tapahtumista kertominen

Teemme sen yhdessä

Palvelujen kehittäminen verkostoissa

Erityistä tukea tarvitsevien senioreiden näkyvyyden lisääntyminen

Pilke toiminnan käynnistäminen 1.6.2021 alkaen

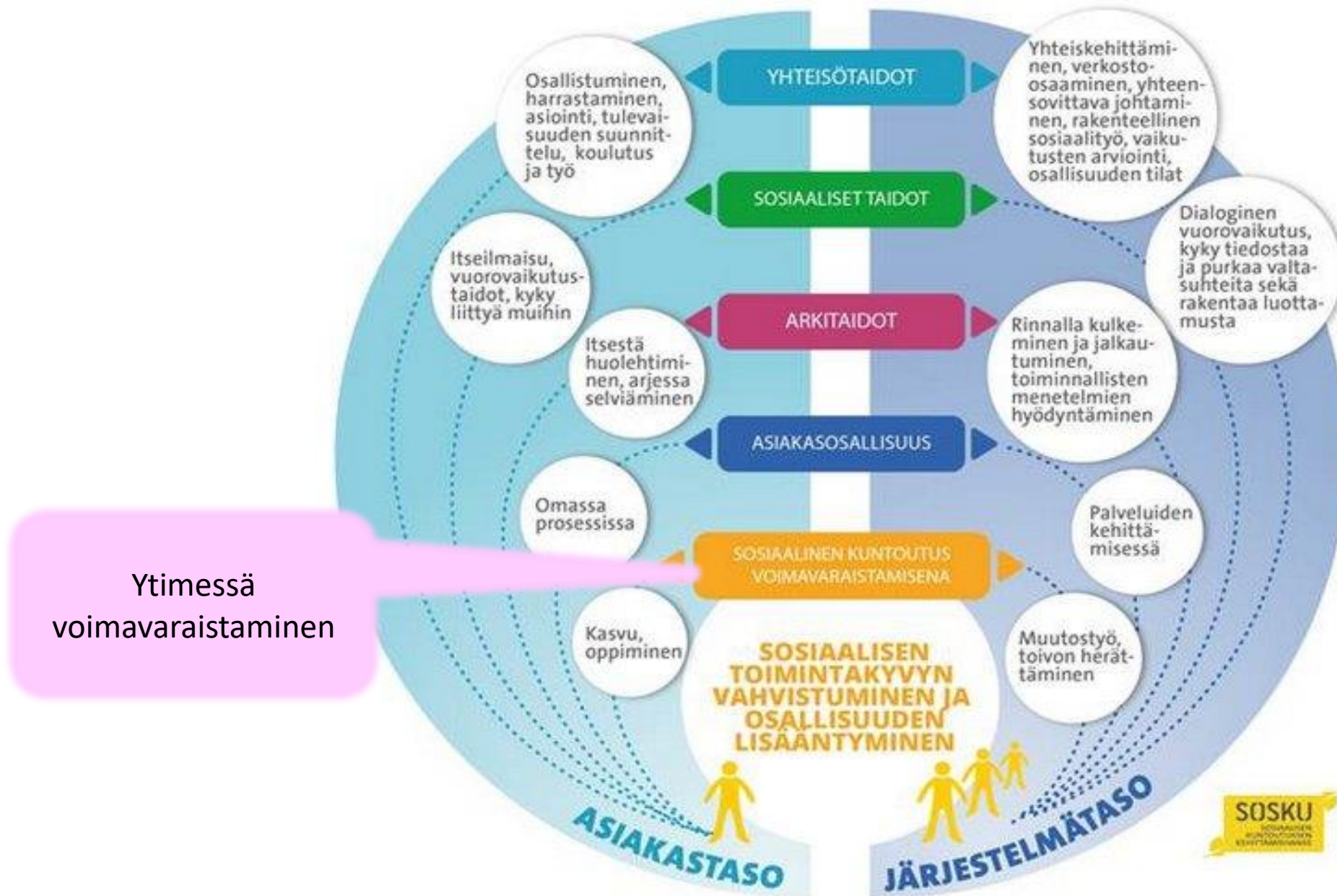

Yhteisötyön mallin käyttöönotto senioreiden vuokrataloissa

Etsivän vanhustyön integroituminen osaksi sosiaalista kuntoutusta: myöntämisperusteiden päivittäminen

Sosiaalisen kuntoutuksen kokonaisuus

Sosiaalinen kuntoutuksen yksilötyön palveluvalikko kevyestä raskaimpaan

LUONNOS

	Ennakoiva sosiaalinen kuntoutus - Etsivä työ Ennakoiva tuki	Sosiaalinen kuntoutus Perustason tuki	Sosiaalinen kuntoutus Vahva tuki
Asiakkaat	Asiakalla on vaikeuksia itsenäisessä hyvinvoinnin ylläpitämisessä elämäntilanteessa tapahtuneen muutoksen, mielenterveyden haurauden tai itseään tuhoavan elämäntavan vuoksi. Asiakkaalla ei ole lähiverkostoa, joka voisi tukea häntä arjessa selviytymisessä. Asiakkaalla on riski asioiden hoitamatta jäämisestä ja elämän mielekkyyden kadottamisesta Asiakkaalla on toiminnallista ja kognitiivista osaamista osallistua prosessimaisesti etenevään vuorovaikutussuhteeseen sosiaalisen kuntoutuksen työntekijän kanssa.	Asiakkaan elämänhallinnan vaikeudet ovat pitkittyneet ja johtaneet asioiden hoitamattomuuteen. Asiakkaalla on vakavia haasteita arjen hallinnassa. Asiakas on eristäytynyt ja lamaantunut.	Asiakkaan tilanne on kriisiytynyt ja arjen asiat ovat jääneet hoitamatta. Asiakkaalla on vakavia haasteita arjen hallinnassa. Asiakas on eristäytynyt ja lamaantunut.
Toiminnan sisältö	Ennakoiva tuki, jonka avulla asiakas voimavaraistuu. Vierellä kulkemisen jakso 2-6 kk, jolloin tuetaan ihmistä löytämään voimaantumispotentiaalin ja ratkaisemaan arjen hallinnan haasteita. Asiakasta tavataan säännöllisesti yhdessä sovitulla tavalla vähintään joka toinen viikko Tapaamiskertojen pituus vaihtelee 1-2 tuntiin. Tavoitteet ja työmenetelmät valitaan palvelusuunnitelman perusteella.	Tuki, jonka aikana ratkaistaan syntyneitä haasteita ja etsitään voimavaroja itsenäiseen elämään Vierellä kulkemisen jakso 2-6 kk, jolloin tuetaan ihmistä löytämään voimaantumispotentiaalin ja ratkaisemaan arjen hallinnan haasteita. Asiakasta tavataan säännöllisesti yhdessä sovitulla tavalla vähintään kaksi kertaa viikossa. Tapaamiskertojen pituus vaihtelee 1-2 tuntiin. Tavoitteet ja työmenetelmät valitaan palvelusuunnitelman perusteella.	Vahva tuki, jonka aikana vakautetaan kriisiytynyt tilanne ja etsitään ratkaisuja tulevaisuuden haasteista selviytymiseen. Vierellä kulkemisen jakso on tiivis ja tapaamisia on useita kertoja viikossa. Tavoitteet ja työmenetelmät valitaan palvelusuunnitelman perusteella.

Suosituksia jatkoon

1. Ennakoivien ja ryhmämuotoisten palvelujen kehittäminen on tulevaisuutta

- Etsivän työ jakso on ennakoivaa tukea, jonka vaikutuksesta raskaimpien palvelujen tarve ehkäistään tai sen alkamista myöhennetään.
- Yksilötyön rinnalle tarvitaan räätälöityjä pienryhmiä henkilöille, joilla on masennusta ja päihderiippuvuutta. Lisäksi tarvitaan muutosvaiheisiin tukiryhmiä sellaisille henkilöille joilla ei ole läheisiä, jotka voivat antaa apuaan muutoksen hallintaan. Kaikille avoin yhteisötoiminta ei tavoita erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä.

2. Vaikutusten yksilötasoinen laadullinen arviointi vahvemmin keskiöön

- Meillä on laadullista palvelujen vaikutusten arviointia isojen asiakasryhmien tasolla mm. RAI arvioinnin muodossa. Tämän rinnalla tarvitaan asiakaskäyntikohtaisesti vaikutusten arviointia: on uskallettava kysyä, lisäsikö tämä asiakaskäynti hyvinvointia ja millä tavoin.

3. Tarvitsemme joustavuutta ja laajaa katsetta palvelujen sisälle

- Palveluvalikkoon ei aina tarvitse ottaa uusia palveluja, jos nykyisissä palveluissa on joustavampi sisältö.
- Joku muu saattaa jo tehdä asiakkaan hyvinvoinnin eteen työtä. Huomataan jo alussa kaikki toimijat ja hyödynnetään toisten tekemä työ täysimääräisesti.